

VOOR DE DIRECTIE LEGAL

AI-workflows voor Legal

Jullie juridisch team automatiseert het repetitieve werk met eigen agents en skills, in Claude of Microsoft 365.

Turnleaf · Paul Van Cotthem · turnleaf.be

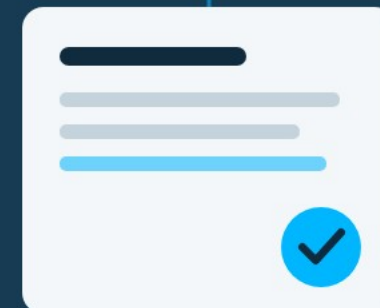
**Contract of
vraag**

**Agent volgt
jullie
richtlijnen**

Jurist beslist

HERKEN JE DIT?

Meer vragen, meer regels, zelfde team

De juridische dienst is de flessenhals

Contracten, NDA's en vragen van de afdelingen staan in de wachtrij. Zij wachten, het team blust brandjes.

Regelgeving stapelt zich op

AI-verordening, GDPR, de Belgische NIS2-wet en duurzaamheidsregels, vaak in meerdere landen tegelijk.

Budget en team groeien niet mee

Minder extern advies inkopen, maar wel meer en sneller leveren aan de rest van het bedrijf.

AI wordt al gebruikt, maar los

Iedereen prompt op zijn manier: zonder gedeelde richtlijnen, zonder vaste controle op bronnen.

WAAROM NU

De vraag groeit, het team niet

68%

van de Europese juridische diensten wil of moet de werkdruk verlichten; de stijgende werkdruk is de grootste pijn

Wolters Kluwer, 2024, 350+ bedrijfsjuristen in Europa

53%

van de Europese juridische directeurs deed het voorbije jaar meer beroep op externe advocaten

ACC/FTI Chief Legal Officers Survey 2025, Europese resultaten

33%

van diezelfde juridische directeurs noemt onzekere regelgeving de grootste drempel

ACC/FTI Chief Legal Officers Survey 2025, Europese resultaten

92%

van de juristen gebruikt dagelijks minstens één AI-tool

Wolters Kluwer Future Ready Lawyer 2026, 810 juristen, o.a. in België

Vier manieren om de werkdruk op te vangen

Optie	Voordeel	Nadeel
Extra juristen aanwerven	Kennis in huis, volledige controle	Duur, traag, schaarse profielen
Meer uitbesteden aan advocatenkantoren	Snel, gespecialiseerd	Hoge uurtarieven, kennis blijft buiten de deur
Aparte juridische software kopen	Sterk in één taak, bijvoorbeeld contracten nalezen	Weer een systeem en licentie, beperkt tot dat ene proces
Het team agents en skills laten bouwen op het AI-platform dat er al is	Schaalbaar, eigen richtlijnen, kennis blijft in huis	Vraagt een opstart: dat is dit traject

HET DOEL

Juristen besteden hun tijd aan oordeel en advies. Het repetitieve werk loopt via agents die jullie eigen richtlijnen volgen.

Niet: weer een tool kopen. Wel: jullie werkwijze vastleggen in skills, met de jurist altijd als eindverantwoordelijke.

Vijf begrippen om te kennen

Skill

Een vaste werkwijze

Een geschreven instructie die de AI volgt wanneer de taak erom vraagt.

Bv. jullie richtlijnen voor NDA's

Agent

Werk in meerdere stappen

De AI voert zelfstandig een taak uit, met skills en tools.

Bv. een contract nalezen en tekstwijzigingen voorstellen

Connector

Toegang tot systemen

Een beveiligde koppeling, met de rechten van de gebruiker.

Bv. SharePoint, Outlook, iManage

Plugin

Een pakket per team

Skills, connectors en commando's samen, centraal uitgerold.

Bv. de plugin van het juridisch team

Geplande taak

Werk dat vanzelf draait

Een opdracht die op een vast moment automatisch start.

Bv. elke maandag: contracten die binnen 90 dagen aflopen

ZO ZIET EEN WORKFLOW ERUIT

Van binnenkomende NDA tot akkoord

Anthropic levert hiervoor kant-en-klare juridische plugins. Die stemmen we af op jullie eigen richtlijnen, in het Nederlands, Frans en Engels.

WAT JE KAN AUTOMATISEREN

Acht workflows, van vandaag tot morgen

Workflow	Wat de agent doet	Status
NDA's screenen	Toetst aan de richtlijnen, geeft een kleurcode, stelt tekstwijzigingen voor	Vandaag
Contracten nalezen	Clausule per clausule tegen de richtlijnen, met risiconota	Vandaag
Eén juridisch loket	Vragen uit Outlook of Teams sorteren, standaardvragen beantwoorden	Vandaag
Clausules en termijnen	Partijen, looptijden, aansprakelijkheid en vervaldata naar Excel	Vandaag
Beleidsvragen	Antwoord uit goedgekeurde policies, altijd met bronvermelding	Vandaag
Vragenlijsten	Ontwerpantwoorden voor vragenlijsten van klanten en leveranciers	Vandaag
Opvolging regelgeving	Wekelijks overzicht uit het Belgisch Staatsblad en EUR-Lex	Met koppeling
Inventaris AI-verordening	AI-toepassingen in kaart brengen, risicoklasse voorstellen	In opbouw

Vandaag: op documenten, mail en Excel · Met koppeling: connector naar bron of contractbeheersysteem · Turnleaf · AI-workflows voor Legal

Drie scenario's, één aanpak

SCENARIO A

Contracten sneller rond

Standaardcontracten en NDA's worden eerst nagelezen door een agent. Juristen focussen op de afwijkingen.

SCENARIO B

Eén juridisch loket

De afdelingen krijgen sneller antwoord op standaardvragen. Complexe vragen komen met context bij de juiste jurist.

SCENARIO C

Grip op regelgeving

Nieuwe regels, vragenlijsten en de inventaris voor de AI-verordening worden voorbereid door agents, gevalideerd door juristen.

In alle drie bouwt het team dezelfde bouwstenen. Het verschil zit in waar jullie beginnen.

SCENARIO A

Contracten sneller rond

Elk contract en elke NDA passeert langs een jurist. Standaardwerk neemt de tijd in van complexe dossiers.

Vandaag

- elk document volledig manueel nalezen
- richtlijnen zitten in hoofden en mails
- de afdelingen wachten dagen op feedback
- contracten in drie talen, telkens apart

Met agents

- eerste nalezing tegen jullie richtlijnen
- kleurcode groen, oranje of rood
- tekstvoorstel en nota klaar voor de jurist
- kerngegevens automatisch in een register

Wat het oplevert

- kortere doorlooptijd voor standaardcontracten
- dezelfde posities over het hele team
- juristen focussen op de afwijkingen
- minder extern advies voor routinewerk

SCENARIO B

Eén juridisch loket

De afdelingen stellen dezelfde vragen opnieuw, via mail, Teams en de gang. Niemand ziet het volume.

Vandaag

- vragen verspreid over mailboxen
- standaardantwoorden telkens opnieuw geschreven
- geen zicht op volume of doorlooptijd

Met agents

- elke vraag gesorteerd en doorgestuurd
- standaardvragen beantwoord uit policies, met bron
- complexe vragen met context naar de juiste jurist
- wekelijks overzicht van volume en thema's

Wat het oplevert

- snellere antwoorden voor de afdelingen
- minder onderbrekingen voor juristen
- cijfers om capaciteit te onderbouwen
- een zichtbaardere juridische dienst

SCENARIO C

Grip op regelgeving

Nieuwe regels uit Brussel en van de Belgische wetgever volgen elkaar snel op. Opvolgen en vertalen naar de afdelingen vraagt veel opzoekwerk.

Vandaag

- bronnen manueel opvolgen
- vragenlijsten van klanten telkens van nul
- AI-gebruik in de organisatie slecht in kaart

Met agents

- geplande taak vat Staatsblad en EUR-Lex samen
- ontwerpantwoorden voor vragenlijsten van klanten
- inventaris van AI-toepassingen voor de AI-verordening
- eerste impactnota per afdeling

Wat het oplevert

- minder risico dat iets gemist wordt
- vragenlijsten sneller en consistent
- documentatie klaar voor audit
- tijd voor advies in plaats van opzoekwerk

IN ELK SCENARIO

Alle voordelen op een rij

Snellere doorlooptijd

Standaardwerk in uren in plaats van dagen.

Consistente posities

Elk teamlid volgt dezelfde richtlijnen.

Minder extern advies

Routinewerk blijft in huis, extern voor specialisme.

Focus op oordeel

Juristen besteden tijd aan advies en afwijkingen.

Zicht op volume

Cijfers over vragen, contracten en doorlooptijd.

Kennis vastgelegd

Richtlijnen in skills, ook als iemand vertrekt.

Nieuwe toepassingen

Elk contract nalezen, niet alleen de grote.

AI-geletterdheid

Een concrete maatregel onder artikel 4 van de AI-verordening.

Twée platformen, dezelfde bouwstenen

Ons vertrekpunt

Claude Cowork

Agent in de Claude-desktopapp, werkt op bestanden en apps.

- skills en plugins centraal uitgerold
- koppelingen met o.a. Microsoft 365, iManage, Box
- geplande taken die zelf draaien
- Claude for Legal: 12 plugins, sinds mei 2026

Alternatief binnen Microsoft 365

Copilot Cowork

Agent in Microsoft 365 Copilot, algemeen beschikbaar sinds juni 2026.

- binnen jullie Microsoft 365-omgeving en beheer
- leest skills (SKILL.md) en zet Claude-plugins om
- kost: Copilot Credits bovenop de licentie
- Legal Agent in Word: nalezing met bijgehouden wijzigingen

Eén keer bouwen: skills volgen een open formaat (SKILL.md). Wat we samen bouwen, werkt in principe op beide platformen. We testen het op het platform dat jullie kiezen.

Resultaten in België en Europa

20 min

**in plaats van een dag voor
een juridische vraag;
nalezing van meer dan een
uur naar 5 minuten**

Duvel Moortgat (BE), juridische
dienst, met LEGALFLY

8x

**sneller contracten nalezen:
van ongeveer 2 uur naar 15
minuten**

Agristo (BE), met LEGALFLY

5 uur

**per week die juristen
terugwinnen, uitgerold in
juridische zaken, compliance
en gegevensbescherming**

Deutsche Telekom (DE), met Harvey

-80%

**nalezingstijd per contract:
van 150 naar 30 minuten**

Trench Group (DE), met Luminance,
2025

De risico's, en hoe we ze beheersen

Risico	Wat we afspreken
Verzonnen bronnen	De jurist controleert elke output en elke bron. Ook in België zette de Raad voor Vergunningsbetwistingen in 2026 AI-argumenten opzij.
Vertrouwelijkheid	Enkel zakelijke accounts, nooit training op jullie data. Adviezen van bedrijfsjuristen (IBJ) zijn vertrouwelijk; die bescherming bewaken we bij elke keuze.
Waar de data staat	Claude Enterprise bewaart data in de VS; verwerking in de EU kan via AWS of Google Cloud. In Microsoft 365 vallen Claude-modellen buiten de EU Data Boundary. We kiezen samen met IT.
Verantwoordelijkheid	De agent stelt voor, de jurist beslist en tekent. Niets vertrekt naar de afdelingen zonder menselijk akkoord.
AI-verordening	Artikel 4 verplicht sinds 2 februari 2025 maatregelen voor AI-geletterdheid. Dit traject is zo'n maatregel.

HET TRAJECT

Van eerste workflow tot vaste werkwijze

01

Verkennen

Processen in kaart, de workflows met de meeste winst kiezen, platform en spelregels afstemmen met IT.

Keuze

02

Bouwen

Skills en agents samen met de juristen bouwen, op echte dossiers. Richtlijnen vastleggen.

Werkende workflow

03

Uitrollen

Masterclass voor het team, plugin centraal uitrollen, resultaten meten.

Hele team

04

Verankeren

Coaching, bijsturen en de volgende workflows toevoegen.

Vaste werkwijze

Inhoud, tempo en duur van elke fase stemmen we af na een eerste gesprek. Je krijgt daarna een voorstel op maat.

RESULTAAT

Wat jullie overhouden

- ✓ **Werkende workflows** op jullie eigen juridische processen.
- ✓ **Jullie richtlijnen als skills**, gedeeld in het hele team.
- ✓ **Een plugin voor het juridisch team**, centraal beheerd.
- ✓ **Spelregels voor veilig gebruik**, afgestemd met IT en DPO.
- ✓ **Meetpunten** om het resultaat aan de directie te tonen.
- ✓ **De syllabus als pdf**, met updates.

Voor wie?

De directie Legal, bedrijfsjuristen en de medewerkers die de juridische dienst ondersteunen.

Voorkennis

Basiskennis van een AI-assistent. Nog niet zover? Dan start het team met de masterclass Optimaal gebruik van zakelijke AI.

VOLGENDE STAP

Een gratis verkennend gesprek

Daarin bespreken we:

- welke juridische processen nu de meeste tijd kosten
- welk AI-platform jullie al hebben en wat IT toelaat
- de eerste workflow om mee te starten

CONTACT

Paul Van Cotthem

paul@turnleaf.be

+32 499 77 77 77

turnleaf.be

Meer dan 25 jaar in commerciële en strategische rollen bij Telenet, Apple en Xerox. Sinds 2023 meer dan 240 organisaties begeleid.